

Muzeum Żup Krakowskich, Zamek Żupny (Wieliczka, ul. Zamkowa 8)

2012-12-19

Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka jest jednym z największych muzeów górniczych Europy.

Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka jest jednym z największych muzeów górniczych Europy. Posiada dwie stałe ekspozycje. Podziemną – na III poziomie zabytkowej kopalni soli w Wieliczce – zlokalizowaną w 17 oryginalnych komorach (XIX i XX w.), w obiekcie wpisanym w 1978 r. na pierwszą Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO (na powierzchni 8 tys. m² prezentowanych jest ok. 2,5 tys. oryginalnych, w tym także unikatowych zabytków). Drugą ekspozycję – w średniowiecznym Zamku Żupnym, siedzibie zarządu solnego przedsiębiorstwa od końca XIII w. do 1945 r., jedynym takim obiekcie w Polsce.

Zabytki zgromadzone w podziemnej ekspozycji opowiadają o górnikach, ich kulturze i tradycji, ale przede wszystkim prezentują metody ich pracy, używane narzędzia i coraz doskonalsze maszyny świadczące o ciągłej ewolucji myśli technicznej. Zwiedzając kolejne komory, poznamy proces powstawania wielickiej soli, różne jej rodzaje, wśród nich piękne kryształy z Grot Kryształowych. Odkrywamy najstarsze ślady produkcji soli sprzed 5,5 tys. lat – metodą warzenia, tj. gotowania słonej wody – dzięki zrekonstruowanej neolitycznej warzelni. Możemy obejrzeć prezentację unikatowych kieratów – konnych maszyn wyciągowych oraz innych urządzeń i narzędzi górniczych. Tu również eksponowany jest róg Bractwa Kopaczy z 1534 r. – cenny zabytek wczesnorennesansowej sztuki złotniczej podarowany górnikom przez żupnika. Poznajemy rezerваты górnicze Saurau i Maria Teresa – najpiękniejsze z komór przeznaczonych do zwiedzania w kopalni z licznie zachowanymi na ścianach śladami eksploatacji.

Muzeum Żup Krakowskich posiada także wystawy w Zamku Żupnym, dawnej siedzibie zarządu kopalni. Jest on najstarszym obiektem na powierzchni związanym z górniczą historią Wieliczki. Do zwiedzania udostępniony jest Zamek Środkowy – Dom pośród Żupy (XIII–XIV w.) – najstarszy budynek kompleksu. Mieściły się tu m.in.: Izba Grodzka dziś – Sala Gotycka, najpiękniejsza w Zamku (w przeszłości miejsce obrad sądów podkomorskich), Izba Królewska (w niej zatrzymywał się król wizytujący żupy od XIV w. do 1620 r.), pomieszczenia do sprzedaży soli i przechowywania cennych przedmiotów związanych z żupą. Na dziedzińcu zwiedzać można basztę i fragmenty murów obronnych miasta (XIV w.) oraz najstarszy szyb górniczy (poł. XIII w.) z ruchomym modelem maszyny wyciągowej. W zamku prezentowane są wystawy stałe i czasowe. Na uwagę zasługuje największa w Polsce kolekcja solniczek.

www.muzeum.wieliczka.pl